

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri

ile

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri

TMMOB Görüşü

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na (İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü) Ankara

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kuruluş Kanunu'nda ve Ana Yönetmeliği'nde belirtildiği gibi; başta mühendislik mimarlık hizmeti gerektiren alanlarda olmak üzere insan yaşamını ilgilendiren tüm alanlarda yapılan ve yapılması gereken hukuki düzenlemelerle yakından ilgilienmekte ve bilimsel bilgiye ve deneyime dayalı olarak görüş ve önerilerini topluma ve ilgililerle paylaşmayı mesleki ve toplumsal sorumlulukları arasında görmektedir.

Çalışma yaşamını ilgilendiren ve düzenleyen hukuki mevzuat, yaratacağı sonuçlar göz önünde bulundurularak bütünsellik içinde ele alınmak zorundadır. Çalışma koşulları, çalışanların yeterlilikleri, çalışanların bedensel bütünlüklerinin ve sağlıklarının korunması, işgücü kayıplarının en aza indirilmesi, çalışmada süreklilik üretim sürecinde yaratılan değerlerin maliyetini etkilediği gibi kalitesinin de yükselmesine neden olur. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu bu gerçekliklerle ele alınmalı ve şekillendirilmelidir.

TMMOB; genel olarak insanı, özel olarak çalışan insanı önemseyen, üretimi yaşamın sürdürülmesinin ve toplumsal refahın aracı olarak algılayan düzenlemelerde sorumluluklarının bilincindedir. Gerek yaşanan ve bilinenler ışığında gerekse olasılıklara ilişkin kestirimlerle çalışan kesime zarar vereceği ortaya konan sözde kural ve önlemlerin uygulanmasını engellemek için yasal girişim ve eylemleri de sürdürmeye kararlıdır.

15 Ağustos 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Sağlık Ve Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık Ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik, sorun çözmek yerine, sorunları artırıcı niteliktedir. Ülkemizin en ciddi sorunlarından biri olan işçi sağlığı ve iş güvenliği olgusu, bahse konu Yönetmelikteki yol ve yöntemle çözüme kavuşturulacak bir sorun değildir. Kamu düzeni, güvenliği ve sağlığını ilgilendiren bu konunun kamusal hizmet anlayışı ile ele alınmadığı müddetçe çözümü olanaklı değildir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda "önce insan" anlayışının dışındaki her türlü düzenleme yanlıştır.

TMMOB, 2 Eylül 2009 tarihinde basın açıklaması yaparak Yönetmelikle ilgili düşüncelerini topluma paylaşmıştır. Yönetmeliğin hazırlanması aşamasında dile getirdiğimiz görüş ve önerilerimizin dikkate alınmaması anlaşılabilir.

4857 sayılı İş Kanununa dayanılarak 2004 yılında çıkarılan "İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ile ilgili yargı kararlarını yok sayarak bu yönetmeliğin düzenlenmesi ise bir başka hata olarak değerlendirilmektedir.

Konu ile yakından ilgilenenlerin ve iş hukuku alanında çalışma yapanların bildikleri 4857 sayılı Kanun'da yer alan "İş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik elemanların nitelikleri, sayısı, görev, yetki ve sorumlulukları, eğitimleri, çalışma şartları, görevlerini nasıl yürütecekleri, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir." hükmünün işletilmesi ya da yeterince önemsenmesi doğru bulunmamaktadır.

İşin özelliğini, çalışma koşullarını, çalışanların bilgi ve becerilerini göz ardı eden düzenlemelerin beklenen faydayı yaratması olanaksızdır. İş kazaları sayısının fazla, işgücü kayıplarının çok olduğu ülkemizde önlem, uyarı, denetim gibi faaliyetlerin önemsenmesi gerekir.

Mevzuat düzenlemeleri, uygulamada karşılaşılan sorunları ortadan kaldırmayı nitelikte olmalıdır. İş kazaları, iş gücü kayıpları, işgörmelilik ve can kayıpları ile ilgili kayıtlar, istatistiksel bilgiler karar vermede ve yapılan düzenlemelerde göz önünde bulundurulmak zorundadır.

Tüm çalışanların kaza risklerinin ortadan kaldırılması, sağlık ve güvenliklerinin korunması gerekirken yönetmeliğin sadece sanayiden sayılan iş yerlerinde uygulanmak üzere düzenlenmesi kabul edilemez bir durumdur. Yönetmelikte işyeri sağlık güvenlik biriminin sanayiden sayılan işyerlerinde kurulması hükmü bulunmaktadır. Ancak, otel, hastane, hipermarket, katı atık toplama, havaalanı yer hizmetleri gibi işyerlerinde ve faaliyetlerde sağlık ve güvenlik yönünden önemli riskler bulunmaktadır. Yönetmeliğin, eli kişinin altında işçi çalıştırılan işyerlerinde uygulanmayacak olması da çok sayıda çalışanın sağlığı ve bedensel bütünlüğünün risk altında olması anlamına gelmektedir.

SSK (SGK) 2007 yılı istatistiklerine göre ülkemizdeki durum,

İşyerindeki İşçi Sayısı	İşyeri Sayısı	Toplam İşçi	İş Kazası Sayısı	İş Kazası Sayısı %
50 den az	1.096.042	5.199.170	49.549	61
50 den fazla	21.217	3.306.220	31.053	39

şeklinde. Tablo incelendiğinde 50'nin üzerinde işçi çalıştırılan işyeri sayısı, SSK ya kayıtlı işyeri sayısının % 2'si bile değildir. İş kazalarının %60'ından fazlası 50'nin altında işçi çalıştıran işyerlerinde meydana gelmektedir.

İstatistikler ülkemizde takriben her 6,8 dakikada bir iş kazasının meydana geldiğini, her 10,8 saatte bir çalışan insanımızın (her gün en az 2 çalışan) hayatını kaybettiğini, her 5,5 saatte bir çalışan insanımızın sürekli iş göremez şekilde sakat kaldığını göstermektedir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının yoğun olarak yaşandığı ülkemizde iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, azaltılması için gerekliliklerden birisi de, doğru bir işyeri İSG örgütlenmesi, hekim, mühendis, hemşire, teknik eleman, psikolog vb. meslek gruplarının katkısının sağlanmasıdır.

Yönetmeliğin içerdiği hükümlere ilişkin görüş ve düşüncelerimiz, aslında yönetmelik taslak aşamasında iken Birliğimizce yazılı olarak iletilen metinlerde yer almakla birlikte, görüşlerimizden bir bölümünü yeniden hatırlatma gereği duyuyoruz.

1- TMMOB ve bağlı odalar, 50'nin altında çalışanı bulunan iş yerlerine de iş güvenliği mühendisliği ve işyeri hekimliği hizmetlerinin gitmesini savunmuştur. Bu nedenle yönetmeliğin kapsam başlıklı 2. maddesi de TMMOB bakış açısına uygun değildir.